

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul în anulare declarat de către adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 3 din 10 septembrie 1942, în cauza penală în privința lui,

*Bergher Moisei XXXXX, născut în XXXXX,
originar din XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

04 iunie 2020 – 15 septembrie 2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 3, din 10 septembrie 1942, Bergher Moisei a fost condamnat în baza art. 58-1 „b” Cod penal al RSFSR, la pedeapsă capitală, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit hotărârii judecătorești menționate, s-a stabilit că, Bergher Moisei a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind în prizonieratul germanilor, în timpul audierilor, a divulgat informația privind amplasarea, dotarea și situația moral-politică a trupelor sovietice, ulterior semnând obligațiunea de a lucra în calitate de spion german, după care a fost transportat pe teritoriul trupelor sovietice pentru colectarea informației.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Bergher Moisei a declarat că, vina în comiterea infracțiunii o recunoaște și a menționat că în cadrul Armatei Roșii a fost mobilizat la 28 iunie 1941. După ce s-a îmbolnăvit, a fost transportat în mai multe spitale din diferite localități, iar într-un final a ajuns la spitalul din or. Krasnodar, la 9 august 1942. În acea zi au năvălit nemții și pe străzi s-au început bătăi. Bolnavilor li s-a spus să se salveze cum pot, astfel inculpatul a mers în direcția raionului Kuban și acolo a fost capturat de nemți. A fost interogat de 5 ori în acea zi, cu referire la datele sale biografice, dislocarea și dotarea armatei. A răspuns la ceea ce cunoștea, iar la ceea ce nu cunoștea nu a răspuns. A mințit cu referire la naționalitatea și numele său, a spus că este rus cu numele Vladimirov. După audieri, i s-a propus să activeze în calitate de spion german, a acceptat și a semnat și un act în acest sens. A

primit misiunea de a dobândi informații și a le transmite spionului german Rozental. La 10 august 1942, împreună cu un alt soldat al Armatei Roșii, Dobrovolschii, au fost transportați peste râul Kuban. Acolo, nu l-au căutat pe Rozentali, din motiv că nu aveau de gând să îndeplinească indicațiile germanilor. Au urcat într-un tren și au mers spre or. Soci, unde a fost reținut. Nu cunoștea locul aflării lui Dobrovolschi. La întrebările suplimentare ale instanței, a declarat că nu a primit nici o remunerare de la germani, iar numele său de spion era „Bucu”.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în care solicită casarea hotărârii judecătorești nominalizate, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Bergher Moisei, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

3.1. În motivarea recursului a menționat că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.58-1 lit. b) din Codul penal al RSFSR - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Bergher Moisei, prin acțiunile sale, a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

Sentița de condamnare la pedeapsă capitală în privința lui Bergher Moisei a fost pronunțată, în exclusivitate doar în baza declarațiilor inculpatului, fără a fi citați și audiați în ședința de judecată careva martori sau fără administrarea și cercetarea altor probe.

Inculpatul a specificat că, a fost nevoit să accepte formal activitatea de spion german pentru a-și salva viața, însă în timpul misiunii, nu a îndeplinit indicațiile germanilor.

Adiacent, s-a stabilit, că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului Bergher Moisei la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Reiterând cele expuse, sentița de condamnare emisă în privința lui Bergher Moisei este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art. 6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

4. Judecând argumentele recursului în anulare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează, că acesta urmează a fi admis cu casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, din următoarele considerente:

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de

Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Conform art. 3 lit. a), art. 5², 5³ din Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”. Ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Verificând conținutul sentinței contestate, se atestă că la materialele cauzei nu sunt suficiente probe pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.58-1 „b” din Codul penal al RSFSR - trădare de patrie, or, condamnatul Bergher Moisei a fost nevoit să accepte formal activitatea de spion german pentru a-și salva viața, însă în timpul misiunii, nu a îndeplinit indicațiile germanilor.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul Bergher Moisei nu a fost asistat de un apărător, iar instanța de judecată nu a efectuat o analiză și nu a supus aprecierii în coroborare declarațiile condamnatului și probele conținute în dosarul respectiv, întemeindu-și, astfel, hotărârea de condamnare pe presupuneri.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele fundamentale unanim recunoscute ale unui proces echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, având dreptul să se apere însuși și să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa, iar concluziile despre vinovăția persoanei în săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri.

Împrejurările expuse indică cert că erorile de drept comise de instanța de judecată în cadrul judecării cauzei penale respective, adică încălcarea vădită a drepturilor și libertăților fundamentale ale condamnatului, constituie un viciu fundamental, care a afectat hotărârea atacată și dovedesc că în speță existau circumstanțe care excludeau tragerea lui Bergher Moisei la

răspundere penală.

Având în vedere cele menționate, precum și prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit constată prezența în speță a motivelor întemeiate pentru a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă privind condamnarea lui *Bergher Moisei* în baza art. 58-1 lit. „b” din Codul penal al RSFSR, la pedeapsă capitală, cu confiscarea averii, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnatului.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al Diviziei de Pușcași 3, din 10 septembrie 1942, în privința lui *Bergher Moisei* XXXXX, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 15 septembrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena